فصلنامه تحقیقات دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
دوره ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۴
صفحه: ۴۷۰-۴۶۲

Journal of facualty of Dentistry Shahid Sadoughi University of Medical Sciences
Vol.4, No.1, Spring 2015
Pages: 462-470

بررسی ویژگی‌های فردی و تحصیلی موثر در موفقیت تحصیلی دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی یزد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳

علی توکلی [۱]، سید حسین طباطبایی [۲]، حسین عقیلی [۳]، حمید بیدبزرگ [۴*]

چکیده

مقدمه: وضعیت تحصیلی دانشجویان یک بخش مهم از فعالیت‌های تحصیلی را تشکیل می‌دهد، مطالعه حاضر با هدف تعیین عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی یزد انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه توصیفی مقطعی در بین ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ به روش سرشماری صورت گرفت. تمامی دانشجویان دارای معدل مساوی و بالای ۱۵ به عنوان دانشجوی موفق و معدل کمتر از ۱۴به عنوان دانشجو ناموفق در پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه روا و پایا جمع‌آوری شده و با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۷ و آزمون Chi-Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج: نتایج مطالعه حاضر نشان داد بین دو گروه دانشجویان از نظر مشخصات فردی مثل جنسیت، وضعیت و محل سکونت، اشتغال، مصرف سیگار، درآمد خانواده، تحصیلات مادر و بعضی مشخصات تحصیلی نظیر فاصله بین اخذ دیپلم و ورود به دانشگاه، معدل دیپلم، رتبه کشوری کنکور، تعداد واحد گذرانده و مشروطیت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی تفاوت آماری معنی‌داری مشاهده شد($P <۰/۰۵$)، در حالی‌که بین دو گروه مورد بررسی بر حسب متغیرهای سن، وضعیت تأهل، تحصیلات و شغل پدر و شغل مادر با موفقیت تحصیلی اختلاف معنی‌داری مشاهده نگردید($P>۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد دانشجویان موفق و ناموفق در بعضی مشخصات فردی و تحصیلی دارای اختلاف معنی‌داری می‌باشند. پیشنهاد می‌گردد در مطالعات آتی نقش سایر عوامل نظیر عوامل روانی- اجتماعی مورد بررسی قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: آموزش دندانپزشکی، دانشجویان دندانپزشکی، یزد

۱- استادیار، گروه آسیب شناسی دهان و فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
۲- استادیار، گروه آسیب شناسی دهان و فک و صورت، عضو مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت دهان و دندان، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
۳- دانشیار، گروه ارتودنسی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
۴- دانشجوی دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
- این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دانشجویی مصوب در شورای پژوهشی دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد می‌باشد.
* (نویسنده مسئول)؛ تلفن: ۰۹۱۳۲۸۵۶۲۰۷، پست الکترونیکی: tavakoli21@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱/۱۳ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۳/۱۳

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

مقدمه

وضعیت تحصیلی دانشجویان به دو جنبه پیشرفت و افت تحصیلی وی اطلاق می‌شود و برای سنجش آن از ابزارهای مختلفی مانند معدل کل، ترم‌های مشروطی و تعداد واحدهای مردودی و قبولی استفاده می‌شود(۱)، پیشرفت تحصیلی موفقیت در اتمام دوره تحصیلات و افت تحصیلی ناتوانی و شکست در انجام واتمام موفقیت‌آمیز دوره تحصیلات رسمی است(۲). وضعیت تحصیلی دانشجویان یک مسئله مهم در امور آموزشی می‌باشد که می‌توان با مشخص کردن پیشرفت و عدم پیشرفت تحصیلی دانشجویان و علل موثر بر آنها اقداماتی به منظور اصلاح وضعیت دانشجویان به اجرا در آورد. از آن جا که نیروی انسانی ارزنده‌ترین سرمایه هر کشور است، پیشرفت و بالندگی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی هر کشور در گرو تربیت نیروی متخصص و نهایتاً رشد علمی و افزایش سطح آگاهی افراد آن جامعه خواهد بود. رسالت اصلی نظام‌های آموزشی، تربیت نیروی انسانی لازم برای این رشد و پیشرفت به شمار می‌رود و دانشگاه به‌عنوان مهم‌ترین پایگاه علمی پرورش نیروی متخصص، آگاه و با تجربه، نقش بسیار مهمی در این میان ایفا می‌کند. نظام تعلیم و تربیت از جمله نظام آموزش عالی، همواره با محدودیت‌ها و تنگناهایی مواجه بوده است که عدم توفیق بخشی از دانشجویان در بهره‌گیری از امکانات آموزشی و در نتیجه عدم پیشرفت تحصیلی رضایت بخش یکی از تنگناهاست، که می‌باید مورد بررسی مستمر قرار گیرد. یکی از بحران‌های بزرگ نظام آموزشی در کشورهای مختلف، به ویژه کشورهای جهان سوم، مساله شکست و عدم موفقیت تحصیلی است که از دیر باز مورد توجه مسئولان آموزشی بوده است و امروزه نیز از مهم‌ترین مسائل آموزش و پرورش به شمار می‌رود. بسیاری از مربیان، جامعه‌شناسان، روانشناسان و... بر حسب دیدگاه‌های خاص خود به این مساله نگریسته‌اند و تعاریف گوناگونی نیز از ارائه داده اند که وجه مشترک همه آنها، ناتوانی و شکست در انجام و اتمام موفقیت آمیز دوره تحصیلات رسمی است(۲). سازمان یونسکو مفهوم شکست و عدم موفقیت تحصیلی را به تکرار پایه، ترک تحصیل زودرس و کاهش کیفیت آموزشی و تحصیلی افراد نسبت می‌دهد(۳).

نتایج تحقیقات نشان داده است حدود ۱۲ درصد دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی در طی تحصیل خود، حداقل یک ترم تحصیلی مشروط می شوند که این مشروطی نه تنها ممکن است دانشجویان را از نظر روحی دچار مشکل نماید، بلکه از نظر پیشرفت تحصیلی آنها را در معرض خطر محرومیت از تحصیل قرار دهد(۴).

شکست و عدم موفقیت دانشجویان در گذراندن تحصیلات می‌تواند خسارات گاه جبران‌ناپذیری را به خانواده، نظام آموزشی، جامعه و از همه مهم‌تر به خود دانشجو وارد کند. یکی از خسارات وارده هزینه‌های تحمیل شده به دانشگاه است که شامل هزینه‌های جاری دانشگاه و اتلاف سرمایه‌گذاری‌های ثابت برای احداث و تجهیز فضای آموزشی می‌باشد. خسارت دیگر در حوزه هزینه‌های تحمیلی به خانواده می‌باشد که می‌تواند شامل اتلاف هزینه‌های مستقیم خانواده مثل پرداخت شهریه و هزینه لوازم‌التحریر، رفت و آمد و ارتباطات شود. از همه مهم‌تر خسارت‌های وارده به دانشجویان شکست خورده است که خسارات متعددی در قالب هزینه فرصت از دست رفته بر اثر تأخیر در ورود به بازار کار و خسارت‌های دیگری مثل هزینه واقعی سرخوردگی، احساس حقارت و بی‌کفایتی و خودپنداری منفی به فرد وارد خواهد شد. گزارش‌های ارائه شده توسط متخصصین نظام‌های آموزشی در مورد شکست و عدم موفقیت تحصیلی حکایت از فاجعه‌ای بزرگ دارد به که در یکی از دانشگاه‌های آمریکا تحقیقی بر روی افرادی که دست به خودکشی زدند و یا تهدید به خودکشی می‌کردند انجام شد و مشاهده گردید شایع‌ترین علت خودکشی شکست در تحصیلات و شایع‌ترین علت تهدید به خودکشی مسائل اجتماعی می‌باشد(۵). همچنین افت تحصیلی یا ترک تحصیل از دانشگاه می‌تواند سایر رفتارهای منفی را برای افراد به دنبال داشته باشد لذا افت تحصیلی و ترک تحصیل می‌تواند اعتیاد به مواد مخدر، الکل و ... را به دنبال داشته باشد(۶). بر پایه مطالعات انجام شده(۷،۸) بسیاری از دانشجویان نمی‌توانند از عهده محتوای

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

آموزشی مدون برآمده و یا آنها را در موعد مقرر انجام دهند و به دلایل متعدد دچار شکست و عدم موفقیت تحصیلی می‌شوند. بنابراین این موضوع از اولویت‌های تحقیقاتی معاونت آموزشی دانشگاه به شمار آمده و مطالعه حاضر با هدف تعیین عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی یزد انجام شد.

روش بررسی

این مطالعه توصیفی مقطعی در بین ۲۱۷ نفر از دانشجویان دوره بالینی دندانپزشکی عمومی دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ که به روش سرشماری انتخاب شده بودند، انجام شد. معیار ورود به مطالعه گذراندن مشغول به تحصیل در دوره بالینی در زمان پژوهش در این دانشکده، در نظر گرفته شد. با استفاده از معدل نمره دروس تئوری و عملی موفقیت تحصیلی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. بدین صورت که تمامی دانشجویانی که معدل ۱۵ و بالاتر در دروس تئوری و عملی داشتند، دانشجویان موفق و دانشجویانی که معدل کمتر از ۱۴ داشتند، دانشجویان ناموفق در پیشرفت تحصیلی محسوب گردیدند و معدل ۱۵-۱۴ فاصله آماری خنثی در نظر گرفته شد.

به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده گردید. این پرسشنامه شامل دو بخش: ۱. اطلاعات دموگرافیک افراد مورد مطالعه(سن، جنسیت، وضعیت تاهل، وضعیت سکونت، محل سکونت فعلی، اشتغال، میزان تحصیلات والدین و درآمد خانواده) و۲. اطلاعات تحصیلی(معدل دیپلم، رتبه کشوری در کنکور، مشروطیت تحصیلی در دانشگاه،) بود. پرسشنامه به صورت حضوری در اختیار جامعه هدف قرار گرفته و پس از گردآوری، داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۷ و آزمون آماری Chi-Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج

در مطالعه حاضر از ۲۱۷ پرسشنامه توزیع شده، ۱۲پرسشنامه برگشت داده نشد و ۵ پرسشنامه به علت ناکامل بودن اطلاعات از مطالعه حذف گردید. در نهایت ۲۰۰ دانشجوی دکترای عمومی دندانپزشکی شامل ۸۳ مرد (۴۱/۵ درصد) و ۱۱۷ زن(۵۸/۵ درصد) با میانگین سنی ۵/۰۹±۲۵/۸۸ و دامنه سنی ۴۸-۲۱ سال مورد بررسی قرار گرفتند.

از این تعداد ۱۴۰ نفر(۷۰درصد) موفق و ۸۰ نفر(۳۰درصد) ناموفق در امر تحصیل شناخته شدند. نتایج آن به این شرح بوده است معدل دوران متوسطه و رتبه کشوری کنکور در دانشجویان موفق از دانشجویان ناموفق بالاتر بود. به علاوه فاصله بین اخذ دیپلم و ورود به دانشگاه در ۳۰ درصد از دانشجویان ناموفق بلافاصله و در مقابل در حدود ۵۸/۵ درصد از دانشجویان موفق بالافاصله بوده است. حدود ۲۲/۵ درصد از دانشجویان ناموفق و تنها ۱/۴درصد از دانشجویان موفق دارای حداقل یک ترم مشروطی بوده‌اند.

نتایج آزمون آماری Chi-Square نشان داد بین دو گروه دانشجویان از نظر مشخصات فردی مثل جنسیت دانشجویان، وضعیت و محل سکونت، اشتغال، مصرف سیگار، درآمد خانواده، تحصیلات مادر اختلاف آماری معنی‌داری وجود داشت. به طوری‌که دانشجویان زن، دانشجویان بومی، ساکن منزل پدری، غیرشاغل با درآمد خانوادگی خوب و دانشجویانی که سیگار مصرف نکرده و دانشجویانی که مادرانشان تحصیلات دانشگاهی داشته‌اند، موفقیت تحصیلی بهتری نسبت به سایرین داشتند. در حالی که بین دو گروه در متغیرهای سن، وضعیت تاهل، تحصیلات و شغل پدر و شغل مادر با پیشرفت تحصیلی آنان اختلاف معنی‌داری وجود نداشت($P > ۰/۰۵$) (جدول ۱).

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

جدول۱: مقایسه مشخصات دموگرافیک دانشجویان موفق و ناموفق از لحاظ موفقیت تحصیلی

مشخصات دموگرافیک		دانشجویان ناموفق		دانشجویان موفق		P-value
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	
سن	۱۹-۲۲	۲۶	۴۳/۳۳	۵۹	۴۲/۱۴	۰/۷۴۱
	۲۲-۲۵	۲۷	۴۵	۶۹	۴۹/۲۸	
	>۲۵	۷	۱۱/۶۶	۱۲	۸/۵۷	
جنس	زن	۲۲	۳۶/۶۶	۹۵	۶۷/۸۵	۰/۰۰۰۱
	مرد	۳۸	۶۳/۳۳	۴۵	۳۲/۱۴	
وضعیت تاهل	متاهل	۲۴	۴۰	۳۱	۲۳/۶۰	۰/۱۶۵
	مجرد	۳۶	۶۰	۱۰۷	۷۶/۴	
وضعیت سکونت	بومی	۱۶	۲۶/۶۶	۷۴	۵۲/۸۵	۰/۰۰۰۱
	غیر بومی	۴۴	۷۳/۳۳	۶۶	۴۷/۱۴	
محل سکونت	خوابگاه	۳۵	۵۸/۳۳	۴۷	۳۳/۵۷	۰/۰۰۵
	منزل استیجاری	۱۱	۱۸/۳۳	۳۹	۲۷/۸۵	
	منزل پدری	۱۴	۲۳/۳۳	۵۴	۳۸/۵۷	
وضعیت اشتغال	شاغل	۲۲	۳۵	۱۷	۱۲/۱۴	۰/۰۰۰۱
	غیر شاغل	۳۹	۶۵	۱۲۳	۸۷/۸۵	
استعمال سیگار	بلی	۲۶	۵۱/۶۶	۱۸	۱۲/۸۵	۰/۰۰۰۱
	خیر	۳۴	۴۶/۶۶	۱۲۲	۸۷/۱۴	
درآمد خانواده	کم	۲۱	۳۵	۲۰	۱۴/۲۸	۰/۰۰۱
	خوب	۳۹	۶۵	۱۲۰	۸۵/۷۱	
	بیکار	۱	۱/۶۶	۱	۰/۷۱	
شغل پدر	کارمند	۳۱	۵۱/۶۶	۸۶	۶۱/۴۲	۰/۳۹۳
	آزاد	۲۸	۴۶/۶۶	۵۳	۳۷/۵۸	
شغل مادر	خانه دار	۴۰	۶۶/۶۶	۹۱	۶۵	۰/۸۷۲
	شاغل	۲۰	۴۴/۴۴	۴۹	۳۵	
تحصیلات پدر	زیر دیپلم	۶	۱۰	۸	۵/۷۱	۰/۲۳۶
	دیپلم	۲۰	۴۴/۴۴	۳۶	۲۵/۷۱	
	دانشگاهی	۳۴	۵۶/۶۶	۹۶	۶۸/۵۷	
تحصیلات مادر	زیر دیپلم	۱۷	۲۸/۳۳	۲۰	۱۴/۲۸	۰/۰۲۳
	دیپلم	۱۹	۳۱/۶۶	۳۸	۲۷/۱۴	
	دانشگاهی	۲۴	۴۰	۸۲	۵۸/۵۷	

همان‌گونه که در جدول۲ ملاحظه می‌شود، نتایج آزمون آماری Chi-Square نشان داد بین دو گروه دانشجویان از نظر مشخصات تحصیلی؛ فاصله بین اخذ دیپلم تا ورود به دانشگاه، معدل دیپلم، رتبه کشوری کنکور، تعداد واحد گذرانده و مشروطیت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی اختلاف آماری معنی‌داری وجود داشت($P<۰/۰۵$).

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

جدول۲: مقایسه مشخصات تحصیلی دانشجویان موفق و ناموفق از لحاظ موفقیت تحصیلی

مشخصات تحصیلی		دانشجویان ناموفق		دانشجویان موفق		دانشجویان ناموفق
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	
معدل کل دوره دبیرستان	۱۳-۱۴/۹	۲		۲		۰/۰۲۸
	۱۵-۱۷/۹	۲۱		۲۶		
	۱۸ ≤	۳۷		۱۱۲		
فاصله زمانی بین اتمام تحصیلات دبیرستان و ورود به دانشگاه	بلافاصله	۲۴		۸۲		۰/۰۴۱
	بعد از یکسال	۲۵		۳۶		
	بعد از دو سال و بیشتر	۱۱		۲۲		
رتبه کشوری	۱۰۰۰≤	۳		۴۶		۰/۰۰۰۱
	۱۰۰۰-۵۰۰۰	۴۸		۷۴		
	۵۰۰۰ ≤	۹		۱۹		
مشروطیت تحصیلی	مشروط شده	۱۸		۲		۰/۰۰۰۱
	مشروط نشده	۴۲		۱۳۸		

بحث

با این که رشته دندانپزشکی نمره ورودی بالاتری را در بین دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور دارد، معمولاً دانشجویان با معدل بالا به آن راه می‌یابند. اما در طول تحصیل به دلایل مختلف برخی از دانشجویان دچار افت تحصیلی می‌گردند. نتایج مطالعه Raoufi و همکاران در بررسی عوامل فردی- خانوادگی موثر بر افت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز نشان داد میزان افت تحصیلی در دانشجویان دندانپزشکی به طور معنی‌داری بیشتر از گروه پیراپزشکی می‌باشد(۹).

نتایج مطالعه Tagharrobi و همکاران در دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان نشان داد که شکست تحصیلی با ویژگی‌های فردی، پیشینه تحصیلی و معیارهای پذیرش ارتباط دارد(۱۰).

در مطالعه حاضر ویژگی‌های فردی موثر برمعدل کل دانشجویان؛ جنسیت، وضعیت و محل سکونت، اشتغال، مصرف سیگار، درآمد خانواده، تحصیلات مادر بود، که تاثیر جنسیت و بومی بودن موید دو مطالعه Roudbari و همکاران(۱)، اثر اشتغال و درآمد خانواده موید مطالعه Tovar و همکاران(۱۱)، و تاثیر جنسیت و بومی بودن موید مطالعهChangizy-Ashtyani و همکاران(۱۲) و اثر جنسیت، وضعیت اشتغال، سواد مادر موید مطالعه Khazaei و همکاران(۱۳) می‌باشد.

در مطالعه حاضر اختلاف آماری معنی‌داری بین سه گروه سنی مورد مطالعه در دو گروه دانشجویان موفق و ناموفق وجود نداشت. اما در برخی مطالعات(۱۷-۱۴) بین افزایش سن و افت تحصیلی ارتباط مستقیم مشاهده شده و دلیل آن مسائل جانبی همراه با افزایش سن نظیر وضعیت تاهل و اشتغال عنوان شده است(۱۳). در مطالعه حاضر نیز از نظر اشتغال دانشجویان شاغل دارای معدل کمتری بودند. در مطالعهTovar و همکاران(۱۱) نیز بین اشتغال و افت تحصیلی رابطه معنی‌داری مشاهده شد.

در مطالعه حاضر هرچند اختلاف آماری معنی‌داری بین معدل دانشجویان مجرد و متاهل مشاهده نشد. اما معدل دانشجویان مجرد بالاتر از دانشجویان متاهل بود که با نتایج مطالعه Yousefi-Mashoof و همکارش (۱۸) که نشان داده‌اند دانشجویان مجرد در تحصیل موفق‌تر هستند همخوانی دارد. اما با نتایج مطالعه Roudbari و همکارش (۱) مغایر می‌باشد.

دانشجویان زن مورد مطالعه از مردان موفق تر بودند، چرا که وضعیت علمی زنان نسبت به مردان مورد مطالعه بهتر بود. بالاتر بودن معدل زنان در دانشگاه نسبت به مردان در مطالعات مشابه(۱،۱۲،۱۹) عنوان شده است.

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

از نظر وضعیت و محل سکونت نتایج مطالعه حاضر نشان داد دانشجویان بومی و ساکن منزل پدری بطور معنی‌داری موفق‌تر از دانشجویان غیر بومی، ساکن خوابگاه و منزل استیجاری بودند، که با نتایج مطالعه Golmaghami(۲۰) همخوانی دارد. علت آن می‌تواند دوری از خانواده و ناسازگاری با سایر افراد در محیط زندگی باشد که بخش قابل توجهی از نیروی فکر دانشجو را به خود مشغول داشته و در نتیجه فعالیت در امور درسی و آموزشی را کاهش می‌دهد(۱۹). البته Alikhani و همکاران(۱۶) در مطالعه شان سکونت در خوابگاه را عاملی جهت بهبود عملکرد تحصیلی بیان نموده‌اند و عنوان کرده‌اند سکونت در خوابگاه به تنهایی نمی‌تواند معیار موثری بر افت تحصیلی محسوب شود بلکه می‌بایست امکانات خوابگاه، فاصله آن تا دانشکده، رشته تحصیلی دانشجویان و موارد دیگر را نیز در نظر داشت.

در این مطالعه شغل والدین در موفقیت دانشجویان در مطالعه حاضر بی‌تاثیر بود. اما بین میزان درآمد ماهیانه خانواده و موفقیت تحصیلی ارتباط معنی‌داری مشاهده شد که با نتایج مطالعه Cornilous و همکاران(۲۱) همسو می‌باشد. آنها در پژوهشی در رابطه با تاثیر وضعیت اقتصادی بر روی پیشرفت تحصیلی دانشجویان بین وضعیت اقتصادی و موفقیت تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت و معنی‌داری را بیان کرده‌اند بدین‌صورت که دانشجویان با موقعیت اقتصادی خوب انگیزه تحصیلی بیشتری داشتند و نتیجه‌گیری نمودند که اطمینان داشتن از تامین امکانات مادی در میزان انگیزه تحصیلی موثر است.

همچنین در دو گروه دانشجویان موفق و ناموفق از نظر میزان تحصیلات پدر اختلاف آماری معنی‌داری مشاهده نشد، اما تحصیلات مادر در موفقیت دانشجویان بطور معنی‌داری اثر داشت. شاید دلیل آن کنترل و حساسیت بیشتر مادران نسبت به تحصیل فرزندانشان باشد.

بر اساس یافته‌های این مطالعه عدم پیشرفت تحصیلی در دانشجویانی که بین اخذ مدرک پیش دانشگاهی و ورود آنها به دانشگاه وقفه افتاده بود، به طور معنی‌داری بیشتر بود که با نتایج مطالعات Changizy-Ashtyani و همکاران(۱۲)، Gheibi و همکاران(۲۲)، Dehbozorgi و همکاران(۲۳) و Khazaei و همکاران (۱۳) همخوانی دارد.

در مطالعه حاضر ۱۰ درصد از دانشجویان مورد بررسی حداقل یک ترم مشروطیت را تجربه کرده بودند، نتایج مطالعه Hazavehei (۴) نشان داد بین مشکلات زیستی و تحصیلی دانشجویان(روحی روانی، مسکن یا خوابگاه، مالی، اشتغال و تأهل) با افت تحصیلی آنها، ارتباط معنی‌داری وجود دارد. در این زمینه پژوهش های به عمل آمده نشان می دهد که به کارگیری روش‌های تدریس مناسب و استفاده ازتکنولوژی آموزشی می‌تواند زمان یادگیری و دسترسی افراد به مطالب آموزشی را ۲۸ درصد کاهش دهد(۴).

برخلاف نتایج مطالعه حاضر Bigdeli و همکارش در یک مطالعه مشابه در سمنان بین عوامل فردی(سن، جنس، تأهل)، عوامل اجتماعی(سکونت در خوابگاه، شغل پدر، شغل مادر، سواد پدر، سواد مادر)، عوامل آموزشی(سهمیه قبولی، روزانه یا شبانه بودن، رشته تحصیلی و مقطع تحصیلی)، عوامل روان شناختی(مشکلات خانوادگی، شخصی، ازدواج، مشکلات دینی و اعتقادی)، عوامل اقتصادی(وضعیت اشتغال، میزان درآمد خانواده، و نوع مسکن) و پیشرفت تحصیلی ارتباط آماری معنی‌داری مشاهده ننمودند(۲۴).

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد دانشجویان موفق و ناموفق در بعضی مشخصات فردی(جنسیت، وضعیت و محل سکونت، اشتغال، مصرف سیگار، درآمد خانواده، تحصیلات مادر) و تحصیلی (فاصله بین اخذ دیپلم تا ورود به دانشگاه، معدل دیپلم، رتبه کشوری کنکور، تعداد واحد گذرانده و مشروطیت تحصیلی) دارای اختلاف معنی‌داری می‌باشند. پیشنهاد می‌گردد در مطالعات آتی نقش سایر عوامل نظیر عوامل روانی- اجتماعی مورد بررسی قرارگیرد. همچنین می‌توان با بهبود وضعیت آموزشی و ایجاد محیطی علمی و با نشاط در دانشگاه کاستی‌هایی که در اثر تفاوت‌های فردی و تحصیلی وجود دارد را بهبود بخشید.

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

References:

1- Roudbari M, Aslmarz B. ***Study of progress education and related factors in Zahedan University of Medical Sciences in Academic Year (2007-2008)***. J Med Edu Develop Center Kerman Univ of Med Sci 2011; 7(2): 147-52. [Persian]

2- Maleki, H. ***The program curriculum***. Mashhad: Payame-andisheh 2000. [Persian]

3- UNESCO. ***Wastage in the word between 1970-1980***. Paris: UNESCO, 1984.

4- Hazavehei MM, Fathei Y, Shamshirei M. ***Study on the causes of students' academic probation in Hamadan University of Medical Sciences, 2001-2002: strides in development of medical education***. J Med Edu Develop Center, Kerman Univ of Med Sci 2006; 1(3): 33-42. [Persian]

5- Mailman PW, Pattis JA, Kraus- Zeilmann D. ***Suicide attempts and threats on one college campus: policy and practice.*** J Am Coll Health 1994; 42(4): 147-54.

6- Younge SL, Oetting ER, Deffenbacher JL. ***Correlations among maternal rejection, dropping out of school, and drug use in adolescents: a pilot study***. J Clin Psychol 1996; 52(1): 96-102.

7- Habibzadeh Sh, Porfarzi F ,Amini maleki A. ***Rate and etiology reasons of educational failure among student of Ardabil University of medical science in 2006-2007*** .[Disertation], Ardabil Univ Medi Sci 2007. [Persian]

8- Motlagh ME, Hussainpour E, Shakurnia AH. ***Probation of Ahwaz University of Medical Sciences***. Iranian J Med Education 1387; 8(1): 91-9. [Persian]

9- Raoufi M, Sadagat K, Hanae J, Khodadi Kh, Nazari M, Pouzesh Sh, er al. ***Effective familial – individual factors on drop out of the students of Tabriz University of Medical Sciences in Academic Year (2005-2006).*** J Tabriz Univ Med Sci 2007; 29 (4): 113-5. [Persian]

10- Tagharrobi Z, Fakharian E, Hossein F, Rasouli Nejad A, H Akbari, H Amoli. ***evaluation criteria and factors associated with academic performance in paramedical Kashan University of Medical Sciences.*** J Babol Univ Med Sci 2011; XII : 89-76. [Persian]

11- Tovar E، Simon MA. ***Academic probation as a dangerious opportunity: Factors influencing divers colleg student success***. Comm Coll J Res Practice 2006: 30(7): 547-64.

12- Changizy-Ashtyani S, Shamsi M, Mohammadbeygi A. ***Frequency of educational decline and some effective factors of student's opinion in Arak University of Medical Sciences, 2009***. Arak Med Univ J (Rahavard Danesh) 2010; 12(Suppl.4): 24-33. [Persian]

13- Khazaei M, Rezaei M, Khazaei S. ***Survey of personal and educational characters in unsuccessful medical students in compare with success students.*** Koomesh, J Semnan Univ Med Sci 2008; 9 (2): 87-92. [Persian]

14- Derakhshan A, Khadivzadeh T, and Khoraminia Sh. ***Indices of educational dropout and the effective factors in medical students of Mashhad medical University.*** J Med Edu 2003; 4 (Suppl 1):94. [Persian]

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

15- Farhadi A, Kadkhodaei HR, and Hassanpour AN. ***Effective factors on student's academic dropout in Lorestan University of medical sciences.*** J Med Edu 2003; 4 (Suppl 1): 86. [Persian]

16- Alikhani Sh, Markazi Moghadam N, Bromand S, Zand Beglh M. ***Evaluation of influencing factors of educational decline of Nursing students of Army University of medical sciences between 2001-2002.*** J Army Univ Med Sci 2006; 4: 819-24. [Persian]

17- Saberfirozi M, Panjeh Shahin MR, Mosavi Nasab M, et al. ***Survey of dropout factors in students of Shiraz University of medical sciences (1998-1999).*** Teb V Tazkeh 2002; 45: 16-21. [Persian]

18-Yousefi–Mashoof R, Saeedijam M. ***Study in quality of education status of medical students in basic sciences courses Hamadan University of Medical sciences 1989-94.*** Teb V Tazkeh 2002; 45: 21-16. [Persian]

19- Ghamari F, Mohammadbeigi E, Mohammadsalehi N. ***The Association between Mental Health and Demographic Factors with Educational Success in the Students of Arak Universities.*** J Babol Univ Med Sci 2010; 12(5): 118-24. [Persian]

20- Golmaghami S. ***Factors affecting the academic achievement of medical students of Ardabil University of medical science in 2001***. Ardabil University of Medical Science 2001. [Persian]

21- Cornilous ML. ***Influence economics on pupil performance educational research.*** J Edu Res 1978: 2(1): 90-4.

22- Gheibi Sh, Mohammad Loo R, Moosavi Vaezi SJ, Yekta Z, Pour AR, Kafili M. ***Academic Failure and its Underlying Factors in Medical Students of Urmia University of Medical Sciences,Strides In Development of Medical Education***. J Med Edu Develop Center, Kerman Univ of Med Sci 2010; 7(2): 141-46. [Persian]

23- Dehbozorgi GhR, Mooseli HA. ***A survey on dropout risk factors among medical students, Shiraz medical University, 1999.*** J Babol Univ Med Sci 2003; (2): 78-4. [Persian]

24- Bigdeli E, Malekzadeh P. ***Survey of Factors with Educational Success in the Students of Semnan University.*** Tehran: Tarbiat Modares Univ 2004. [Persian]

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]

Evaluating Individual and Educational Characteristics Affecting the Academic Achievement of Dentistry Students at University of Medical Sciences of Yazd in 2014-2015

Tavakoli A (DDS, MSc)[1], Tabatabaei S H (DDS, MSc) [2], Aghili H (DMD, MSc)[3], Bidbozorg H [*4]

[1] Assistant Professor, Department of Oral and Maxillofacial Pathology, School of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

[2] Assistant Professor, Department of Oral and Maxillofacial Pathology, Member of Social Determinants of Oral Health Research Center, School of Dentistry, Shahid Sadughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

[3] Associate Professor, Department of Orthodontics, School of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

[4] Dental Student, School of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Received: 2 Apr 2015 ***Accepted:*** 3 Jun 2015

Abstract

***Introduction*:** The academic status of the students is regarded as an important issue in the educational activities. Therefore, this study aimed to determine the effective factors on the academic achievement of dentistry students at Shahid Sadoughi University of Medical Sciences of Yazd.

Methods: This descriptive cross-Sectional study was carried out on 200 students from Shahid Sadoughi Dentistry School of Yazd in 2014 using the census method. All students with a GPA equal to or over 15 were considered as successful students and those with an average less than 14 were identified as unsuccessful students in regard with academic achievement. The study data were collected using a valid and reliable questionnaire, which were then analyzed using the SPSS software (ver 17) via Chi-Square test.

Results: The results showed, a significant difference was observed between the two groups of students in terms of individual characteristics (such as gender, student status, place of residence, employment, smoking, family income, mother's education level) and academic characteristics (such as time gap between high school graduation and entering the college, high school GPA, student ranking in Concourse exam, number of educational units completed and the educational failures)($P<0.05$), while no significant difference was detected between the two groups in age, marital status, education as well as parents' occupation ($P>0.05$).

Conclusion: The findings of the present study revealed that successful and unsuccessful students are significantly different in regard with individual and academic features. Moreover, the role of such factors as psycho-social factors are recommended to be evaluated in the future studies.

Keywords: Dental education, Dentistry students, Yazd

This paper should be cited as:

Tavakoli A, Tabatabaei S H, Aghili H, Bidbozorg H. ***Evaluating individual and educational characteristics affecting the academic achievement of dentistry students at university of medical sciences of Yazd in 2014-2015.*** Yazd Journal of Dental Research 2015; 4(1): 462-70.

Corresponding Author: Tel: +9132856207, Email: tavakoli21@yahoo.com

[Downloaded from yjdr.ssu.ac.ir on 2026-09-16]